

Savivaldybių žinios

Nr. 6 (896) 2021 m. birželio 26 d. Išeina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2021

TURTINGAS LIETUVOS REGIONAS TARP VILNIAUS IR RYGOS ŽENGIA Į VASARĄ

2–12 p.

Romo Gurklis nuotr.

Panevėžio rajone Tiltagaliuose startavo mažosios kultūros sostinės renginiai. 465 metų kaimo sukaktį šiemet minintys tiltagaličiai vasarą pasitiko su lietumi. Vieni liūdėjo, kad malūnėlio sparnai nulinko, kiti džiaugėsi, kad renginiai prasidėjo.

IGNALINAI SUKURTAS „ŠUOLIS“ – GERIAUSIAS PROJEKTINIS PASIŪLYMAS „IŠMANIAJAME MIESTE“	17 p.
APLANKYKIME ŠILUTĘ – LAISVĄ IR KŪRYBINGĄ KRAŠTĄ PRIE VANDENS	18–19 p.
PIILITINĖ INICIATYVA GRĮŽTANTIEMS Į LIETUVĄ	24–25 p.
DĖL TIESIOGINIŲ MERŲ RINKIMŲ	30–31 p.

LAUKIA INTENSIVIOS GERIAUSIŲ SPRENDIMŲ PAIEŠKOS

Apie Panevėžio regioną, regiono tarybos planus ir Panevėžio miestą kalbamės su Panevėžio regiono tarybos pirmininku, Panevėžio miesto meru Ryčiu Mykolu Račkausku.

Gerbiamas mere, nebe pirmus metus esate Panevėžio regiono plėtros tarybos pirmininkas, ar jau spėjote pajusti veiklos skirtumus, tarybai tapus savarankišku juridiniu vienetu. Jei taip, kokie tie skirtumai?

Regiono plėtros taryba veikė ir iki šiol veikia, tačiau 2020 m. rugsėjo 1-ąją įsigaliojus naujai Regioninės plėtros įstatymo redakcijai savivaldybių taryboms suteikta teisė priimti sprendimus dėl regiono plėtros tarybų steigimo. Tapome savarankišku juridiniu vienetu, turinčiu įstatymu nustatytą kompetenciją ir galinčiu priimti sprendimus regiono lygmeniu. Darbai dar tik įsibėgėja. Konkurso metu išrinktas įstaigos administracijos direktorius, formuojama komanda. Prasidėjo darbai naujam Panevėžio regiono plėtros planui parengti.

Kas, mąstant apie regiono plėtros tarybos veiklą, kelia didžiausių rūpestį ir kodėl?

Pagrindinis Regiono plėtros tarybos tikslas – priimti sprendimus, kurie būtų naudingiausi visam regionui. Laukia intensyvios geriausių sprendimų paieškos, bendradarbiaujant su visais regiono savivaldybių vadovais. Ne vienierius metus dirbame drauge ir, esu tikras, sugebėsime rasti šiuos sprendimus regionui aktualiais klausimais. Pirmas numatytas darbas – Panevėžio regiono plėtros plano patvirtinimas.

Vertinant savivaldybių įgyvendintus projektus, negalima nuneigti, kad jie neturi teigiamo poveikio visam regionui, bet kartu tai ir savivaldybės veiklos parodymas rajono gyventojams, tad, Jūsų manymu, kaip pavyks suderinti savivaldybių ir regiono interesus? Jūsų manymu, kokios problemos turėtų būti sprendžiamos regiono mastu?

Panevėžio regione svarbiausia skatinti socialinę, ekonominę regiono plėtrą, darnų urbanizuotų teritorijų vystymą, socialinių ir ekonominių skirtumų tarp Panevėžio regiono ir kitų regionų, šių skirtumų tarp savivaldybių mažinimą, skatinti savivaldybių bendradarbiavimą, siekiant padidinti funkcinį zonų vystymo ir viešųjų paslaugų teikimo organizavimo efektyvumą. Naujasis ES struktūrinių fondų laikotarpis ir tinkamas lėšų panaudojimas, kad naudą jaustų visi regiono gyventojai – tai svarbiausi dalykai, kuriems skirsime didžiausią dėmesį.

Galbūt regionui svarbūs klausimai jau pradėti spresti ir ankstesniais metais? Jei taip, kokie?

Dar nuo 2017 m. Regiono plėtros taryboje dirbome dėl bendros Panevėžio regiono specializacijos išskyrimo. Bendru sutarimu pritarta Pramonė 4 specializacijai, išskiriant 6 svarbiausias kryptis: Robotika ir automatizavimas; Transportas, pramonė ir logistika; Biotechnologijos; Baldai ir tekstilė; Maistas

Rytis Mykolas RAČKAUSKAS
Panevėžio miesto meras
Panevėžio regiono plėtros tarybos
pirmininkas

ir gėrimai; Žemės ūkis ir gamtos ištekliai. Naujuoju paramos laikotarpiu tęsime suplanuotus darbus, sprendžiant finansavimo klausimą ir stiprinant pasirinktą regiono specializacijos kryptį.

Jūsų manymu, kokius privalumus regiono plėtros tarybos veiklai suteikia savarankiškumas?

Juridinio asmens statusą įgijusi Regiono plėtros taryba įgavo platesnes galimybes skatinant savivaldybes tarpusavyje bendradarbiauti, plėtoti bendrus regionų projektus ir priimti realią atsakomybę už regiono plėtrą. Planuojama, kad regiono lygiu galės būti telkiamos funkcijos bei viešosios paslaugos, o tai svarbu užtikrinant kompleksiskumą, finansinius išteklius ir pan.

Be abejo, didelė regiono veido dalis yra Panevėžio miestas, kuriam vadovaujate jau antra kadencija. Koks vaidmuo tenka Panevėžio savivaldybei regiono plėtroje?

Suprantame savo, kaip regiono vystymosi lokomotyvą, atsakomybę ir uždavinius. Panevėžys jau siekiant išgryninti regiono specializacijos kryptis ėmėsi lyderystės telkti regiono savivaldybes. Ir toliau turime tikslą skatinti bendradarbiavimą, apjungti visas regionines savivaldybes sprendžiant bendras problemas.

Kokius pastarųjų metų projektus pavyko įgyvendinti Panevėžyje?

Baigiame įgyvendinti 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiui numatytus projektus įvairiose srityse, tarp jų pirmiausiai viešųjų erdvių sutvarkymo projektai. Miesto gyventojai ir svečiai gali džiaugtis sutvarkytu Kultūros ir poilsio parku, Marijonų sodu, Ekranų marių teritorija. Naujus mokslo metus pradėsime modernizuotoje progimnazijoje. Džiaugiamės ir sutvarkytomis kultūros įstaigomis – Dailės galerija, Moigių pastatų kompleksas. Už Panevėžio miesto Dailės galerijos remonto ir tvarkybos darbus gauti „Lietuvos metų gaminių 2020“, o gegužės pabaigoje – „Europos burių 2021“ apdovanojimai. Pastarasis skirtas už šį rudenį veiklą pradėsiantį Panevėžio regioninį gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos tyrimų ir eksperimentinės veiklos atviros prieigos (STEAM) centrą – „Už investicijas į ateities mokyklą“.

Kokie Panevėžio miesto privalumai ir kaip juos pavyksta išnaudoti?

Panevėžio miestas išsiskiria puikia geografine lokacija – pusiaukelė tarp Vilniaus ir Rygos, nedidelis atstumas iki trijų oro uostų, patogus susisiekimas. Nėgana to, pro Panevėžį eis europinė „Rail Baltica“ vėžė. Tai ypatingai svarbu verslo žmonėms. Visi šie privalumai prisideda ir prie Panevėžio LEZ plėtros. Lietuvos kapitalo apsauginės polietileno pakuotės gamintoja bendrovė „Komex“ daugiau kaip 7 mln.

eurų investuos į 24 tūkst. kvadratinį metrų ploto gamybos bazę Panevėžio laisvojoje ekonominėje zonoje, taip pat automobilių kabelių pynių gamybos „AQ Wiring Systems“ Panevėžio laisvojoje ekonominėje zonoje (LEZ) stato 17 070 kv. m pastatą, kuriame planuojama sukurti 1300 darbo vietų.

Panevėžys kompaktiškas miestas, patogus gyventi šeimoms – čia niekada neieškosite laiko kamščiuose, per kelias minutes pasieksite viską, kas tuo metu aktualu – nuo vaikų darželių ir medicinos paslaugų iki kokybiško poilsio sutvarkytose viešosiose erdvėse. Ir miesto gyventojai, ir miesto svečiai džiaugiasi sutvarkyta viešąja infrastruktūra, vis gerėjančiais dviračių infrastruktūros tinklais.

Aktyviai skatiname įvairias iniciatyvas trūkstantiems specialistams pritraukti. Labai džiaugiamės vis didėjančiu į Panevėžį iš užsienio ir kitų miestų grįžtančių ar atvykstančių gyventi skaičiumi, tikimės, kad baigus didžiuosius miesto atnaujinimo darbus jų sulauksime dar daugiau.

Savivaldybė – tai gyventojų jungtis su centre valdžia ir jos priimamais sprendimais. Kaip pavyksta įtraukti gyventojus į miesto plėtrą?

Panevėžio miesto savivaldybė antrus metus iš eilės organizuoja bendruomenės iniciatyvų konkursą, kuriuo siekia paskatinti panevėžiečius aktyviau dalyvauti biudžeto planavime ir kviečia teikti projekto idėjų pasiūlymus miesto viešųjų erdvių infrastruktūrai gerinti ir patrau-

klumui didinti. Mūsų tikslas – skatinti piliečių iniciatyvą Panevėžio mieste, suburti gyventojų bendruomenes kurti ir gerinti viešąją aplinką, dalyvauti atnaujinant teritorijas, skatinti diskusijas miesto viešųjų erdvių infrastruktūros gerinimo, didesnio patrauklumo tema, didinti piliečių įtraukimo į miesto biudžeto planavimą galimybes. Džiaugiamės, kad gyventojai įsitraukia ir prisideda prie miesto atnaujinimo savo idėjomis ir darbais.

Prasideda vasara ir, be abejo, keliais ir keeliais pasipils per karantiną kelionių išsiilgę žmonės. Kokiais naujais objektais, pramogomis šiemet praturtėjo Panevėžys?

Panevėžys – įvairialypis miestas ir pramogų galės surasti kiekvienas. Tai ir galimybė pasinaudoti sutvarkyta viešąja dviračių takų infrastruktūra Kultūros ir poilsio parke, Taikos alėjoje, Marijonų sode, pasinaudoti pramogomis šalia Ekranų marių teritorijos, kur įrengtos vaikų žaidimo aikštelės, treniruokliai. Mieste sparčiai plinta susidomėjimas diskolfu. Ši sporto šaka pritraukia ir daug sportininkų iš visos Lietuvos ir užsienio. Kviečiame miesto gyventojus ir miesto svečius aplankyti atnaujintą Dailės galeriją, Kraštotyros muziejų. Tikimės, kad iki metų pabaigos duris atvers ir atnaujinta Čerkeso sodyba Skaistakalnio parke.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Gintarė Maskoliūnienė

GLOBALŪS REGIONAI

Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) ir Tauragės rajono savivaldybės birželio 10 d. surengtame virtualiame seminare „Globali Tauragė: ar einame teisingu keliu?“ aptartos šios iniciatyvos kryptys, perspektyvos ir patirtys.

LSA iniciatyva „Globalūs regionai“ startavo 2017 metais pilotiniu projektu Tauragėje. Ji skirta išplėsti Lietuvos ribas integruojant išvykusius lietuvius į savo gimtojo miesto ir miestelio gyvenimą. Šiandien „Globalūs regionai“ jungia 17 savivaldybių, kurios palaikydamos ryšį su išvykusiaisiais, buria užsienyje gyvenančių kraštiečių bendruomenes.

Tauragės rajono meras Dovydas Kaminskas sveikindamas renginio dalyvius pasidžiaugė sėkminga projekto „Globali Tauragė“ veikla ir pažymėjo, kad jo darbai turi būti tęsiami ateityje. Renginyje dalyvavo ir galimybes išvykusiems bei planuojantiems grįžti pristatė programų „Kurk Lietuvai“ ir „Renkuosi Lietuvą“ atstovės Agnė Petrošiūtė ir Jovita Sandaitė. Didelio susidomėjimo sulaukė Panevėžio miesto „Globalių regionų“ koordinatė Loretos Kaškelienės pranešimas, kuriame ji pasidalijo Panevėžio sėkmės istorija komunikuojant su išvykusiais ir jų vertingu indėliu įgyvendinant įvairius projektus Panevėžio mieste.

Renginyje dalyvavusi Užsienio reikalų ministerijos ambasadorė

ypatingiems pavedimams Gitana Grigaitytė supažindino dalyvius su ministerijos, kuri taip pat yra programos „Globali Lietuva“ koordinatė, darbais derinant institucijų, dirbančių su grįžtamąja migracija, veiklą.

Renginio dalyvių diskusijoje apie tai, kas skatina išvykusius sugrįžti, akcentuota, kad esminis faktorius vis dėl to yra ne darbo užmokestis, o šeima, aplinka ir galimybės prisidėti prie savo gimtinės vystymosi.

Renginį apibendrinusi LSA direktorė Roma Žakaitienė pastebėjo, kad vis dar nepakankamai įtraukiame išvykusiuosius į veiklas, kurios padėtų jiems jaustis lietuviams. Pasak jos, „Globalūs regionai“ nėra iniciatyva, tik skatinanti sugrąžinti, ji taip pat skirta paskatinti išvykusius prisidėti prie gimtojo miesto vystymosi savo idėjomis, žiniomis, konsultacijomis. „Neabejojame, kad užsienyje gyvenantys lietuviai įvairiais projektais galėtų pagelbėti savivaldybėms ieškant inovatyvių ir įdomių sprendimų įvairiose srityse,“ – teigė LSA direktorė, pakvietusi toliau plėtoti šią iniciatyvą ir prie jos jungtis daugiau savivaldybių.

Parengė LSA patarėja komunikacijai Indrė Vilūnienė

Savivaldybių žinios

„Savivaldybių žinios“
leidžiamas nuo 1996 m.

Markučių g. 15, LT-11347 Vilnius,
el. p. info@savzinios.lt, interneto svetainė www.savzinios.lt
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Girklys, tel. 8685 39452,
Facebook savzinios leva Cataldo, cataldoieva@gmail.com

Spausdina AB „Spauda“,
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,
www.spauda.com
ISSN 1392–2467

Mūsų partneriai
STRUCTUM
Mano Kraštas

KARSTINIŲ ĮGRIUVŲ IR EŽERĖLIŲ KRAŠTAS

Biržai iš paukščio skrydžio.

Vytas JARECKAS
Biržų rajono meras

BIRŽŲ RAJONAS

PUSIAUKELĖ

„Pakankamai sėkmingai buvo vykdoma kadencijos darbų programa: užbaigti tęstiniai, pradėti nauji projektai, vyko mokyklų tinklo optimizavimas, sukurti nauji tvarkos aprašai, kuriuos patvirtino taryba. Tai reikalingų specialistų pritraukimo, miesto gatvių asfaltavimo prioritetas. Šios sritys buvo problemiškos, todėl, manau, šie dokumentai labai svarbūs, – pasiteiravus, kokius siekius per tą pirmąją kadencijos pusę pavyko įgyvendinti ir su kokiais iššūkiais teko susidurti, kalba Biržų rajono meras Vytautas Jareckas. – Darbų ritmą, be abejo, koregavo pandemija, karantinas. Nuotolinis darbas, aprūpinimas IT priemonėmis, vakcinacijos pradžia buvo nemenkas iššūkis.“

Biržų rajono savivaldybė buvo viena tų, kuri neišvengė politinių permainų. Teko keisti vicemerą, savivaldybės administracijos direktorių. „Manau, kad politinės permamos šiek tiek stabdė administracijos darbą, nes gana ilgai nedirbo administracijos direktorius, nebuvo mero pavaduotojo. Džiaugiuosi, kad grįžo darbinė atmosfera, diskusijos, tarimosi praktika, – teigia meras, o pasiteiravus, ar nereikėtų merui suteikti didesnių įgaliojimų, susijusių su komanda, svarsto. – Nemanau, kad didesni įgaliojimai ką nors labai pakeistų, juk didžiąją dalį sprendimų priima taryba. Iš patirties žinau, kad svarbiausia yra komandinis darbas, grįstas pasitikėjimu, diskusijomis, kompromisais. Jeigu tarp vadovų prasideda nesantaika, nesveika konkurencija, rezultatyvus darbas neįmanomas.“

NUVEIKTI DARBAI

Pasiteiravus apie nuveiktus darbus, meras vardija: išasfaltuota nemažai žvyruotų gatvių,

pakloti nauji šaligatviai, nutiesta dviračių ir pėsčiųjų tako atkarpa. „Dabar svarbiausi yra Biržų miesto viešųjų erdvių projektai. Juos įgyvendinus iš esmės pasikeis Biržų senamiestis. Manau, tai pradžiugins ne tik turistus, bet ir Biržų rajono gyventojus. Naujai atgims J. Janonio aikštė, piliavietė, teritorija prie Evangelikų reformatų bažnyčios. Bus atnaujinta automobilių stovėjimo aikštelių infrastruktūra, prekybos vietos, vaikų žaidimų aikštelės. Po laikino sąstingio sėkmingai tęsiama daugiabučių namų renovacijos programa, paskelbtas sklypo, skirto verslo plėtrai, nuomos konkursas. Kuriamas laisvalaikio kompleksas prie Širvėnos ežero“, – darbus peržvelgia meras.

Jis pažymi, kad tęsiant pardėtus darbus tiesiami ir atnaujinami vandens ir nuotekų tinklai Biržų mieste ir kaime, Vabalninke atnaujinama nuotekų valykla ir vandens nugeležinimo įrenginiai, atnaujinami vandens tiekimo tinklai. „Tai Biržų miestui ir rajonui irgi labai svarbūs projektai, – pabrėžia pašnekovas. – Turime paruošę nemažai gatvių rekonstrukcijos projektų, gaila, kad trūksta finansavimo. Baigiami įgyvendinti Rinkuškių, Biržų kaimo infrastruktūros projektai.“

Mero teigimu, Biržų savivaldybė yra labai palanki turizmo plėtrai: garsi Radvilų istorija, pilis, ežeras, ilgiausias Lietuvoje pėsčiųjų tiltas, Astravo dvaro sodyba, literatūriniai maršrutai, Jono Meko fenomenas ir t.t. O kur dar unikalus kraštovaizdis – karstinės įgriuvos, žymusis Kirkilų apžvalgos bokštas, visus stebinantys Kirkilų karstiniai ežerėliai.

„Dauguma mūsų projektų ir yra susiję su turizmo plėtra. Be abejo, kartu tai yra ir verslumo aplinkos kūrimas, ir biržiečių gerovės gerinimas. Didžiojoje stipriomis verslo

įmonėmis, ūkininkais. Ypač džiugu, kad ūkininkavimo tradiciją tęsia mokslus baigę ūkininkų vaikai“, – pabrėžia Vytautas Jareckas.

„Rajone yra susikūrusios 47 kaimo bendruomenės, daug veiklių NVO, kurios teikia socialines, kultūrines paslaugas, yra įkūrusios vaikų dienos centrus.

Stiprios Biržų rajono ir Biržų miesto Vietos veiklos grupės. Džiaugiuosi bendradarbiavimo, paramos tradicijomis. Manau, kad visos organizacijos labai prisideda prie biržiečių gerovės, aktyvumo, bendruomeniškumo, ypač tai atsiskleidė per karantiną“, – pasidžiaugia meras.

TURI KUO NUSTEBINTI

„Biržai visuomet turi kuo nustebinti ir kuo sužavėti. Pritraukti tiek naujus, tiek buvusius įvairaus amžiaus lankytojus. Jau įprasta, kad kiekvienais metais vis stengiamasi atkreipti keliautojų dėmesį pasiūlant naujų turistinių objektų ir pramogų. Šis turizmo sezonas ne išimtis, – rajono ypatumus pristato Vytautas Jareckas. – Naujausias traukos centras – Kirkilų pramogų parkas. Be abejo, dar daugelio neaplanstyta, kiekvienais metais besikeičianti Sodelišio dvaro sodyba, senosios technikos muziejus, rekonstruotas Astravo dvaro parkas ir kiti objektai.

Vis dėlto manau, kad įdomumo niekada nepraranda ir Biržų pilis, muziejus „Sėla“ su naujomis ekspozicijomis, nauji literatūriniai maršrutai. Ir Karvės ola! Tikrai verta pas mus atvažiuoti, svečių priėmimo tradicijas gerbiame ir tęsiame. Taigi pramogų Biržuose daugėja, tereikia surasti laiko visa tai aplankyti. Širdis atsigaus pabuvus Biržuose, garantuoju.“

SPALVINGOS MOZAIKOS DALIS

Lina MATEKONIENĖ

Vienintelis Aukštaitijoje
vėlyvojo baroko pavyzdys.
Palėvenės vienuolyno ansamblis

Dainius BARDASKAS
Kupiškio rajono meras

KUPIŠKIO RAJONAS

„Per pandemiją ir karantiną daug ką teko daryti kitaip ir mokytis naujų dalykų: turiu galvoje darbo organizavimą, kontrolės užtikrinimą, dar glaudesnę ir intensyvesnę bendradarbiavimą su kitomis tarnybomis ir kt. Problemos liko tos pačios, be abejo, prisidėjo ir naujų specifinių, susijusių su pandemija ir karantinu: izoliuojamų asmenų apgyvendinimas, mobilių punktų darbo organizavimas, ugdymo švietimo įstaigose organizavimas ir daug kitų dalykų“, – sako Kupiškio rajono meras Dainius Bardauskas.

Nepaisant su pandemija susijusių naujų iššūkių, kaip pažymi meras, visi suplanuoti projektai buvo įvykdyti arba sėkmingai vykdomi: gatvių dangos, gatvių apšvietimo rekonstravimo, sėkmingai vyksta Kupiškio sporto komplekso (baseino) statybos, baigiama rekonstruoti viešoji biblioteka rekonstravimo darbus, netrukus rajono gyventojus ir svečius džiugins sutvarkytos Kupos upės slėnio viešosios erdvės. Įgyvendinta ir daug kitų smulkių projektų, kurie gerins gyvenimo ir paslaugų kokybę, didins mūsų krašto patrauklumą ne tik čia gyvenantiems, bet ir į svečius atvykstantiems žmonėms.

„Esame pusiaukelėje tarp Vilniaus ir Rygos (Latvijos Respublikos), esame Panevėžio regiono centre, visos aplinkinės savivaldybės išsidėsčiusios vidutiniškai 50 km spinduliu, turime 3 stambesnes geležinkelio stotis: Kupiškio, Subačiaus, Skapiškio. Visa tai yra tam tikri privalumai rengiant investicinius projektus, ieškant investuotojų, – rajono privalumus pristato Dainius Bardauskas. – Džiaugiuosi, kad didėja rajono gyventojų aktyvumas. Jie siūlo, klausia, kritikuoja, pastebi ir tai taip pat yra varomoji jėga konstruojant rajono ateities

vystymą, tenkinant visuomenės poreikius. Kupiškio rajono bendruomenės aktyviai dalyvauja vystant, palaikant kultūrinės tradicijas vietose, vykdam VVG projektus, aktyviai dalyvauja savivaldybės administracijos skelbiamose projektinėse veiklose.“

F2 PASAULIO ČEMPIONATAS

Tiek kupiškėnai, tiek svečiai šią vasarą galės mėgautis atnaujinamais Kupiškio marių paplūdimiais. Netrukus ten atsiras išmaniųjų stendų, kurie rodys vandens ir oro temperatūrą, teiks daug kitos informacijos ir paslaugų. Pavyzdžiui, bus teikiama dviratininkams labai reikalinga paslauga – čia bus galima pripūsti dviračio padangą. Taip pat bus apšviestos stacionarios valčių nuleidimo vietos. „Adomynės dvaro „ponai“ pasiruošę visus norinčius pavaišinti „Pagrabinėmis“ bandelėmis, Kupiškio aeroklubo lakūnai – paskraidinti visus norinčius. Žvejoti nemokančius, bet norinčius to iš-

mokti, konsultuos ir apnakvins „Kupiškėnų Starkėnas“. Laukia ir daug kitų pramogų. Naudodamasis proga visus Lietuvos žmones kviečiu į Kupiškį liepos 4–6 dienomis Kupiškio mariose vyksiančio F2 pasaulio čempionato etapą, kuriame dalyvaus 25 komandos iš viso pasaulio, o liepos 6 dieną tradiciškai giedosime himną ir dalyvausime įspūdingame koncerte, kurį vainikuos diskoteka ir fejerverkai, – vidurvasariu atvykti į Kupiškį kviečia rajono meras Dainius Bardauskas, o paklaustas apie rajono svarbą regionui, priduria. – Manau, kad kiekviena savivaldybė yra regiono mozaikos dalis. Išėmus bent vieną mozaikos sudedamąją dalį, regionas prarastų patrauklumą, meninę vertę. Noriu tikėti, kad tos naujovės ir pasikeitimai regiono administravimo struktūroje neigiamos įtakos neturės, viskas bus kaip buvę, o gal dar geriau, dabar sunku pasakyti, nes tai tik pradeda veikti.“

Atnaujintoje Lauryno Stuokos-Gucevičiaus
aikštėje – Kupiškio muzikinis fontanas

SĖKMINGĄ EKONOMINĮ REGIONO VYSTYMĄ UŽTIKRINTŲ TOLESNĖ PRAMONĖS PLĖTRA

Gerbiama direktore, Panevėžio regionas Jums nėra naujas dalykas, Jūsų veikla su juo jau šiek tiek ir anksčiau buvo susijusi?

Draugystė su regionine plėtra prasidėjo seniai. Panevėžio apskrities viešiniojo administracijoje pradėjau dirbti 1998 metais. Tuometinio Regionės plėtros departamento funkcijos buvo skirtos tvariai regiono plėtrai ir tarptautiniam bendradarbiavimui stiprinti. Įvykus struktūrinei pertvarkai darbą tęsiau įstaigoje prie Vidaus reikalų ministerijos, kurioje taip pat buvau atsakinga už Panevėžio regiono plėtros plano projekto rengimą, jo pateikimą Panevėžio regiono plėtros tarybai svarstyti ir tvirtinti, Panevėžio regiono plėtros tarybos sekretoriato darbo organizavimą. Nuo 2021 m. vasario esu Panevėžio regiono plėtros tarybos administracijos direktorė.

Kokius Panevėžio regiono privalumus įžvelgiate ir kaip vertinate jų panaudojimą regiono plėtrą?

Mano nuomone, viena iš Panevėžio regiono stiprybių – gerai išvystęs pramonės sektorius. Jame sukuriami beveik 30 proc. regiono bendrojo vidaus produkto. Tolesnė pramonės sektoriaus plėtra užtikrintų sėkmingą Panevėžio regiono ekonominį vystymąsi ir apskrities gyventojų gerovę. Kad tai įvyktų, reikia pokyčių. Pokyčiai neįmanomi be pažangių skaitmeninių technologijų diegimo.

Galima pasidžiaugti, kad siekiant patenkinti inžinerijos specialistų poreikį yra stiprinamas bendradarbiavimas tarp regiono švietimo ir mokslo įstaigų, verslo struktūrų ir viešojo sektoriaus. Siekis, kad Kauno technologijos universiteto Panevėžio technologijų ir verslo fakultetas taptų traukos centru Šiaurės Rytų Lietuvoje. Fakultete 2020 metais startavo išplėstinę praktiką net 3 semestrus iš eilės siūlanti bei „Investors Spotlight“ kokybės ženklą įvertinta bakalauro studijų programa – Programuojamos automatinės sistemos.

Panevėžio mieste veikia didžiausias Lietuvoje robotikos centras „RoboLabas“. Robotikos ir technologijų užsiėmimai organizuojami visose regiono savivaldybėse. Siekiant, kad kuo daugiau moksleivių turėtų galimybes siekti tikslų profesijų, rudenį Panevėžyje duris atvers STEAM centras, kuriame bus įrengtos keturios modernios laboratorijos, kuriose Panevėžio regiono moksleiviai galės atlikti tyrimus, eksperimentus ir per patirtinį mokymąsi susipažinti su inžinerijos, technologijų ir gamtos mokslais.

Panevėžio regione viena iš išskirtų specializacijos krypčių – robotika ir automatizavimas galėtų tapti ašiniu vektoriumi, siejančiu mokslinį robotų vystymą ir jų diegimą įvairiose ūkinėse veiklose tiek gamybos ir apdirbamojoje pramonėje, tiek žemės ūkyje, tiek maisto ir gėrimų gamyboje bei kūrybinėse industrijose ir kt.

Taip pat reikia neužmiršti ir patogios geografinės padėties – apskrities centras įsikūręs pusiaukelėje tarp Vilniaus ir Rygos, taip pat privalome išnaudoti turimą potencialą turizmui vystyti.

Mano, kaip regiono gyventojos svajonė ir kaip Regiono plėtros tarybos administracijos vadovės, sėkmingo darbo rezultatas būtų matyti išsilavinusius, svetur įgijusius patirties, jaunus žmones, grįžtančius į regioną, norinčius čia kurtis, vystyti savo verslus.

Regionų tarybos tapo savarankiškomis, tad kokie pirmieji darbai?

Pirmieji darbai – įstaigos įsikūrimo, t.y. dokumentų, įvairių tvarkų parengimo, komandos formavimo, finansinių ir materialinių išteklių valdymo ir kiti. Suorganizuoti trys Panevėžio regiono plėtros tarybos kolegijos posėdžiai bei visuotinis dalyvių susirinkimas. Kolegijos posėdžių metu priimti sprendimai dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų veiksmų programos priemonių iš ES struktūrinių fondų lėšų siūlomų bendrai finansuoti

Apie Panevėžio regiono plėtros galimybes, pirmuosius regioninės plėtros tarybos darbus kalbamės su Panevėžio regiono plėtros tarybos administracijos direktore Kristina Udriene.

Panevėžio regiono projektų sąrašų keitimo, Panevėžio regiono plėtros tarybos atstovavimo tarptautinio bendradarbiavimo programų komitetuose, patvirtintas tarybos metinis veiklos planas, suformuotos metinės užduotys administracijos direktoriui, sudaryta Panevėžio regiono plėtros tarybos patariamoji kolegijos partnerių grupė bei patvirtinta jos personalinė sudėtis.

Su kokiais iššūkiais tenka susidurti pirmaisiais tarybos veiklos mėnesiais ir jauno juridinio asmens administracijai?

Pagrindinis iššūkis – parengti naujojo laikotarpio Panevėžio regiono plėtros planą, kuris geriausiai atlieptų viso regiono gyventojų poreikius. Siekis – užtikrinti, kad bet kuriame regiono kampelyje žmogus galėtų gyventi oriai, aktyviai, saugiai, sveikai, turėti patrauklias gyvenimo ir darbo sąlygas.

Planas bus rengiamas pagal naująją Strateginio valdymo metodiką. Lietuvoje permainos įvyko ne tik regioninėje plėtroje, bet ir strateginio planavimo, ir biudžeto formavimo sistemoje. Pertvarka siekiama, kad strateginiai tikslai būtų suderinti su finansinėmis galimybėmis. Viešųjų finansų naudojimo efektyvumas turės būti užtikrinamas taikant alternatyvų analizę, pasirenkant geriausią priemonės įgyvendinimo sprendimo būdą. Artimiausiomis dienomis jau yra planuojami susitikimai su Panevėžio regiono plėtros plano rengimo darbo grupės nariais.

Praėjusių metų tarybos veiklos patirtis – privalumas ar trukdis?

Privalumui priskirčiau institucinę atmintį, kuri padeda Regiono plėtros tarybai priimti nuoseklius, tęstinius sprendimus. Taip pat prie privalumų priskirčiau ir darnų apskrities savivaldybių tarpusavio bendravimą ir bendradarbiavimą.

Kokios pagalbos sulaukiate iš Vidaus reikalų ministerijos ir ar tame santykiuose juntama, kad esate savarankiškas juridinis vienetas, o ne ministerijos padalinys?

Vidaus reikalų ministerija besikuriančioms įstaigoms teikė metodinę pagalbą, parengė pavyzdinius dokumentus įstaigų steigimuisi ir dabar nuolat bendraujame, bendrai ieškome sprendimo būdų iškilusioms problemoms spręsti. Savarankiškumo netrūksta, bet reikia nepamiršti, kad ji asignavimų valdytojas.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Justė Brigė

IGNALINAI SUKURTAS „ŠUOLIS“ – GERIAUSIAS PROJEKTINIS PASIŪLYMAS „IŠMANIAJAME MIESTE“

Lina KOVALEVSKIENĖ

Birželio 16 d. Valdovų rūmų kiemelyje surengtas žurnalo „Structum“ projekto „Išmanus miestas VII“ baigiamasis renginys, kuriame apdovanoti geriausių projektinių pasiūlymų, teikti projekte dalyvavusioms savivaldybėms. Kaip ir kasmet projektas subūrė aukštųjų mokyklų, architektūros, urbanistikos bei kraštovaizdžio profesionalų komandas, savivaldybes, taip pat verslo partnerius, ministerijas. Net 41 profesionalų ir studentų komanda varžėsi išmaniai kurdamos Ignalinos, Anykščių, Zarasų, Vilkaviškio, Marijampolės bei Kauno rajonų ir Palangos miesto savivaldybėse.

„Išmanus miestas“ – tai pokyčių siekis, veržlumas ir žvilgsnis į ateitį. Ignalina projekte dalyvavo pirmą kartą ir jos pasiūlytos teritorijos sulaukė didelio susidomėjimo. Gauti 5 projektiniai pasiūlymai, iš kurių savivaldybė išrinko nugalėtoją – Vilniaus Gedimino technikos universiteto magistrantą Aisčio Stalaučinsko projektą „Šuolis“ (darbo vadovas Linas Naujokaitis), sukurtą Lietuvos žiemos sporto centrui. „Dėkojame Aisčiui už drąsą, profesionalumą ir atkaklumą. Šis projektas tikrai yra vienas įspūdingiausių „Išmaniajame mieste“, – sveikindamas jaunąjį architektą sakė Ignalinos rajono meras Justas Rasikas. O įspūdinga buvo dar ir tai, kad „Išmaniojo miesto VII“ vertinimo komisijos sprendimu Aisčio darbas pateko tarp penkių geriausių įvertintų projektų ir galiausiai buvo paskelbtas nugalėtoju.

Pristatydamas savo projektą, A. Stalaučinskas sakė, kad Ignalinos gamta, Lietuvos žiemos centro vaizdai jį tiesiog sužavėjo, o savivaldybėje jis rado didelį palaikymą, supratimą ir norą siekti svarbių pasikeitimų. „Sporto ir sveikatinimo centras savo tūriniu – erdvine kompozicija įkūnydamas šuolio alegoriją sujungia tris stichijas – dangų, žemę ir vandenį. Komplexas sukurtas kaip Vilkakalnio kalno tęsia, vietoženkli ir tarptautinės reikšmės traukos centras.

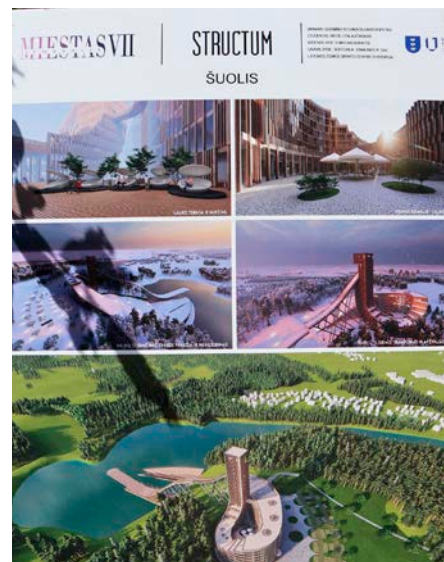
„Šuolis“ – įvairias funkcijas jungiantis kompleksas Lietuvos žiemos sporto centro teritorijoje. Šio pastato stoge prasideda kalnų slidinėjimo trasa. Sukurtas šuolio slidėmis trampinas, taip siekiant atgaivinti šuolio slidėmis sportą Lietuvoje ir nauju architektūriniu štrichu prikeliant istorinę miesto dominantę – prieš keturis dešimtmečius demontuotą trampliną. Šis projektas – naujo Ignalinos miesto raidos etapo – ambicijos transformuoti į išmanųjį sporto kurortą simbolis, – taip savo darbą pristato jaunas architektas.

Tarp penkių geriausiųjų išrinktas dar vienas Ignalinai kurtas puikus ir įspūdingas projektinis pasiūlymas – Vilniaus Gedimino technikos universiteto studentės Karolina Martinkėnaitės (vad. Sigita Kuncevičiūtė) suprojektuota Mineralinio vandens gydymo (Turistų g. 30 teritorija su gretimybėmis). Įmonės „Schneider Electric“ dovaną ir Kauno technologijos universiteto studentų grupės Lietuvos žiemos sporto centro komplekso teritorijai sukurtas projektas.

Šventinį renginį vedęs Giedrius Leškevičius perskaitė Prezidentės Dalios Grybauskaitės sveikinimą ir linkėjimus kurti naują Lietuvos veidą, ugdyti savivertę, kuri nulemtų požiūrį į save ir savo šalį. Projekto dalyvius ir partnerius sveikino aplinkos ministras Simonas Gentvilas,

Ignalina projekte dalyvavo pirmą kartą. Ignalinos delegacija ir sumanytojai su projektu nugalėtoju – Vilniaus Gedimino technikos universiteto magistrantu Aisčiu Stalaučinsku (trečias iš dešinės)

vidaus reikalų viceministras Arnoldas Abromavičius, kultūros viceministras Rimantas Mikaitis, susisiekimo viceministrė Agnė Vaiciukevičiūtė, „Structum“ žurnalo vadovė Ignė Dutova, kiti svečiai. Dėkota savivaldybėms, kurios ryžosi atsiverti naujoms, inovatyvioms idėjoms. Kalbėjo ir projekte dalyvaujančių savivaldybių merai, dėkoję už puikų projektą, už paskatinimą priimti didelius iššūkius. Šventės dalyviams dovanotas Lino Adomaičio ir jo gyvo garso grupės koncertas. Projekto organizatoriai, partneriai, dalyviai, savivaldybių atstovai turėjo puiką progą pabendrauti, apžiūrėti visus eksponuotus projektus, pasidalinti savo įspūdžiais.

INICIATYVA GRĮŽTANTIEMS Į LIETUVĄ

Vis dažniau spaudoje girdime apie grįžtamąją migraciją. Tačiau grįžimas atgal į Tėvynę gali tapti nemenku iššūkiu emigrantams. Apie problemas, su kuriais susiduria išvykę, teikiamą pagalbą sugrįžtantiems kalbina Tarptautinės migracijos organizacijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės globojamo projekto „Renkuosi Lietuvą“ vadovę, humanitarinės pagalbos darbuotoją Jovitą Sandaitę (nuotr.), vykdančią misijas karo ir epidemijų nualintose šalyse.

Kaip gimė mintis įsteigti iniciatyvą Renkuosi Lietuvą?

Projekto idėja gimė pakankamai seniai, tačiau ši iniciatyva pagaliau buvo įgyvendinta 2015 m. bendradarbiaujant Tarptautinei migracijos organizacijai (trump. TMO) su Vidaus Reikalų ministerija. Tai yra šių dviejų institucijų globojamas projektas, kurio pagrindinė idėja – įgalinti žmones priimti sprendimus per informacijos sklaidą ir viešinimą. Mūsų pagrindinė veikla yra konsultuoti žmones vieno langelio principu, teikti nemokamas konsultacijas visiems sugrįžusiems ar apie grįžimą galvojančioms lietuviams bei į Lietuvą atvykstantiems užsieniečiams. Iš tiesų, grįžimas atgal į Tėvynę gali pasirodyti sudėtingu procesu, todėl teikiame konsultacijas bet kuriais su grįžimu susijusiais klausimais ir padedame kilus neišskumams. Tokiu būdu bandome prisidėti prie didesnio tikslo – skatinti grįžtamąją migraciją atgal į Lietuvą bei padėti atgal sugrįžusiems lietuviams kuo paprasčiau integruotis.

Žmonės, galvojantys ar planuojantys apie grįžimą, susiduria su daugybe klausimų, kurie yra įvairių institucijų kompetencijų ribose, tarkime, gyvenamosios vietos deklaravimas, įsidarbinimas, mišrių šeimų atveju, leidimų gyventi gavimas gali būti komplikuoti ir sudėtingas procesas, apimantis Užimtumo tarnybą, Migracijos departamentą, daugybę kitų institucijų. Iš bendros patirties supratome, jog žmonės tai vargina, gąsdina, todėl norėjome padėti ir sukurti tokią organizaciją, kuri palengvintų ir taip sudėtingą emigrantų dalį. „Renkuosi Lietuvą“ organizacijoje šiuo metu dirba aštuoni asmenys, iš kurių keturi yra konsultantai ir kasdien konsultuoja visais klausimais, su kuriais gali susidurti į Lietuvą planuojantys grįžti asmenys.

Kokios yra pagrindinės emigrantų susigrąžinimo strategijos?

Pastebėjome, jog yra labai naudinga dekonstruoti įvairius mitus apie grįžimą atgal. Dažnai nuomonės ar nuostatos apie grįžtamąją migraciją yra neteisingos, todėl šalia konsultacijų nemažą laiko dalį skiriame ir nuomonės tyrimams. Vienas iš esminių klausimų, kuriuos mums užduoda lietuviai užsienyje, yra darbdavių Lietuvoje požiūris į grįžtančiuosius, įsidarbinimo galimybės, savirealizacija, todėl šiais metais atlikome darbdavių nuomonės apie grįžtančiuosius tyrimą.

Šiuo pandeminiu metu organizuojame nemažai internetu vykdomų renginių, rengiame webinarus su užsienio lietuvių bendruomenėmis, konkrečiai stengiamės atsakyti į užsienio lietuvių klausimus apie grįžimą. Šiais metais jau susitikome su Sakartvelo, Italijos ir Turkijos lietuvių bendruomenėmis, darėme toms bendruomenėms aktualius webinarus. Vasarą diskusijos forma taip pat planuojame renginį apie į Lietuvą sugrįžusių šeimų ir vaikų patirtį Lietuvos švietimo sistemoje. Kitų patirtimi norime parodyti, kaip vyksta vaikų integracijos procesas. Idėjos renginiams kyla iš to, kokie klausimai mus pasiekia, stengiamės reaguoti į trūkstamos informacijos poreikį iš į lietuvių, planuojančių grįžti atgal, užklaudas.

Leidžiame įvairių tyrimų ataskaitas, labiau plačiai visuomenei prieinamas apžvalgas, taip pat lietuvių bendruomenėse platiname atmintines su atsakymais į dažniausiai emigrantų užduodamus klausimus, kaip susiplanuoti grįžimą, kokias formas ir dokumentus reikia atsivežti iš kitų valstybių, kaip deklaruoti gyvenamąją vietą ir panašiai. Tiek pernai, tiek šiemet pastebime padidėjusį užklausų skaičių iš Baltarusijos piliečių apie galimą persikėlimą gyventi į Lietuvą. Pernai leidome specialų lei-

dinį apie galimybes ne Lietuvos piliečiams apsigyventi Lietuvoje, kurį tobuliname ir labai laukiame naujojo leidinio.

Galiausiai nuo pernai metų teikiame ir nemokamas psichologines konsultacijas į šalį kę grįžusiems lietuviams arba galvojantiems apie grįžimą dar būnant užsienyje. Pastebėjome, kad emocinė sveikata ir bendras emocinis klimatas yra labai svarbūs apsisprendimui veiksniai, džiaugiamės, kad šia pagalba pasinaudoja vis daugiau žmonių.

Kiek žmonių kasmet kreipiasi į jus ir kiek sugrįžta į Lietuvą?

Mes, migracijos informacijos centras, pastaraisiais metais tikrai jaučiame užklausų padidėjimą, tačiau statistikos, kiek žmonių grįžta gyventi į Lietuvą, nevedame, naudojames Migracijos departamento statistika. Tačiau, palyginimui, galiu pateikti užklausų skaičius: pačioje projekto pradžioje 2015 m. per metus į mus kreipėsi tik virš 200 žmonių. Pernai suskaičiavome virš 12 000 dėl grįžimo į Lietuvą ir su tuo susijusių reikalų užklausų. Tas užklausų skaičius prieaugs gali būti siejamas su Brexitu, su Baltarusijos politine krize ir su COVID-19 pandemija.

2020 kovo mėn., pirmą kartą po labai ilgo laiko buvo pastebima teigiama Lietuvos piliečių migracija, tai reiškia, kad lietuvių į Lietuvą atvyko daugiau nei išvyko. Tokia teigiama migracija išliko visus 2020-uosius metus iki pat šių metų vasario mėnesio ir neabejotinai gali būti siejama su COVID-19 pandemija. Deja, jau šių metų vasario mėnesį statistikos duomenys vėl pasikeitė ir migracija vėl tapo neigiama, t.y. iš šalies išvyksta daugiau lietuvių negu jų sugrįžta. Labai įdomu, kaip ateityje keisis šios tendencijos.

Kalbant apie šalis, kuriose gyvena lietuviai, daugiausiai į mus besikreipiančiųjų yra iš Didžiosios Britanijos, Norvegijos, Danijos, Vokietijos. Sulaukiame vis didesnio užklausų skaičiaus iš JAV. Labai džiugina, kad į Lietuvą sugrįžta aukštos kvalifikacijos darbuotojai, įgiję išsilavinimą ar kvalifikaciją užsienyje.

Taip pat norėčiau paminėti labai įdomų projektą – Savivaldybių iniciatyvos. Bendradarbiaudami su Lietuvos savivaldybėmis per šiuos metus planuojame surinkti kuo daugiau informacijos ir iniciatyvų naujakuriams savivaldybių lygmeniu. Tai – lyg naujakuriams draugiškų savivaldybių gidas. Matome, kad informacijos yra daug ir įdomios. Smagiai nustebino Panevėžio miesto, Tauragės rajono savivaldybės, pristačiusios savo idėjas grįžtantiems. Ir kitas savivaldybes raginame prisidėti prie šios idėjos. Metų pabaigoje planuojame sudaryti vizualinį žemėlapi, kuriame bandysime sužymėti visas iniciatyvas pasaulio lietuviams ir padėti jiems apsispręsti, kuriame Lietuvos regione įsikurti.

Dėkome už pokalbį.

Kalbino Ieva Cataldo

SEIMUI PRISTATYTOS KONSTITUCIJOS PATAISOS DĖL MERŲ RINKIMŲ

Seimas pradėjo svarstyti Seimo vadovės Viktorijos Čmilytės-Nielsen pristatytas Konstitucijos pataisas, kuriomis siekiama sudaryti konstitucinį pagrindą tiesioginiams savivaldybių merų rinkimams.

Projektas parengtas įvertinus 2021 m. balandžio 19 d. Konstitucinio Teismo nutarimą, kuriuo Konstitucinis Teismas pripažino, kad Vietos savivaldos ir Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymų svarbiausios nuostatos, susijusios su savivaldybių merų rinkimais ir įgaliojimais, prieštarauja Konstitucijos 119 straipsniui, įtvirtinančiam konstitucinius vietos savivaldos pagrindus. Šis Konstitucinio Teismo nutarimas oficialiai bus paskelbtas ir įsigalios 2023 m. gegužės 3 d.

„Tiesioginiai merų rinkimai turi didžiulį Lietuvos gyventojų palaikymą. „Vilmorus“ apklausa, vykdyta 2021 m. balandžio mėn., atskleidė, kad daugiau kaip 80 proc. Lietuvos gyventojų manymu meras turi būti renkamas tiesiogiai. Taip pat pažymėtina, kad nuo 2015 m. tiesioginiai savivaldybių merų rinkimai pasiteisino ir praktikoje. Dalyvavimas rinkėjų savivaldos rinkimuose, tai yra jų aktyvumas vis didėjo. Todėl tikslinga tiesioginius merų rinkimus išlaikyti ir atitinkamai pakeisti Konstituciją“, – kalbėjo Seimo Pirmininkė. Pasak V. Čmilytės-Nielsen, kadangi Konstitucijos pakeitimas reikalauja atlikti sudėtingas ir pakankamai laikui imlias procedūras, yra siūloma atlikti minimalius tiesioginių merų rinkimų įteisinimui reikalingus Konstitucijos pakeitimus ir tęsti diskusijas dėl merų ir tarybos tarpusavio santykių rengiant atitinkamų įstatymų pakeitimus be didelio laiko spaudimo, tiesiog paliekant pakankamai laiko diskusijoms.

Konstitucijoje naujomis pataisomis siūloma nustatyti, kad savivaldos teisė įgyvendinama

ne tik per atitinkamas savivaldybių tarybas, bet ir per savivaldybių merus.

Pagrindiniame šalies dokumente būtų įtvirtinta, kad savivaldybių merais – Lietuvos Respublikos piliečiais, pagal įstatymą ketveriems metams renka Lietuvos Respublikos piliečiai ir kiti nuolatiniai administracinio vienetų gyventojai.

Po pristatymo už Konstitucijos pakeitimą balsavo 120 Seimo narių, prieš – 1, susilaikė 2 parlamentarai. Pritarus projektui po pateikimo, toliau jis bus svarstomas pagrindiniu paskirtame Teisės ir teisėtvarkos komitete, papildomu – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete. Prie šio klausimo svarstymo Seimo posėdyje planuojama grįžti rudens sesijoje.

Seimas taip pat nusprendė po pateikimo nepritari Seimo nario Eugenijaus Sabučio pristatytoms Konstitucijos pataisoms, kuriomis pagrindiniame šalies dokumente kartu buvo siūloma įtvirtinti mero statusą ir apibrėžti, kad savivaldybės meras yra savivaldybės tarybos narys, jos pirmininkas ir savivaldybės vadovas.

„Dabartinis galių balansas tarp mero ir tarybos yra geras. Konstitucijoje reikia įtvirtinti tik pačią tiesiogiai renkamo mero idėją, o konkrečias funkcijas galima apibrėžti atskiru įstatymu. Šiuo metu tai vienintelis pasiūlytas sprendimas, kuris gali sutelkti platų pritarimą“, – sakė buvusi Trakų merė ir naujausia Seimo narė Edita Rudelienė.

Seimo Liberalų sąjūdžio frakcija kaip vieną iš galimų sprendimų pasiūlė, jog naujai tiesiogiai renkamų merų funkcijas galima būtų apibrėžti atskiru įstatymu. Anot Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininko Ričardo Juškos, opozicijos projektas problemos iš esmės neišspręstų.

„Alternatyvus opozicijos siūlomas projek-

tas nieko neišspręstų ir užprogramuotų tą pačią problemą, vos tik kas sugalvotų dar sykį kreiptis į Konstitucinį Teismą. Labai nesinorėtų užstrigti ir neradus sprendimo žengti žingsnį atgal į 2015-uosius. Norint pakeisti Konstituciją, Seimas privalo rasti bendrą sutarimą ir teisiškai tvarkingai išspręsti šią problemą“, – teigė Liberalų sąjūdžio frakcijai atstovaujantis R. Juška.

Seimo nario Eugenijaus Sabučio nuomone, Seimo Pirmininkės registruotos konstitucinės pataisos, nors ir atrodo lakoniškos ir trumpos, tačiau užprogramuoja galimą konfliktą tarp parlamentinių frakcijų ir mero galių kaitaliojimą po kiekvienų Seimo rinkimų. Jo teigimu, Seimo Pirmininkės noras Konstitucijoje paminėti tik tai, kad merai yra renkami tiesioginiuose rinkimuose, o jų vietą savivaldoje apibrėžti Vietos savivaldos įstatyme, yra pavojingas, nes kiekviena naujai atėjusi Seimo valdančioji dauguma susigundys keisti minėtą įstatymą taip, kaip jiems bus palankiau politiškai.

„Nepritarsime ir kitiems valdančiųjų pasiūlymams, kad meras būtų administracijos direktoriumi ir taip iš esmės tik taptų savivaldybės tarybos politinės valios vykdytoju. Taip pat nepritarsime siūlymui, kad tarybai galėtų vadovauti tarybos pirmininkas. Tai būtų visiškai naujas etatas savivaldybės administracijoje, kuriam, matyt, būtų mokama alga. Vien šios pareigybės išlaikymas valstybės biudžetui kasmet kainuotų apie 2 mln. eurų. Kodėl turi būti keičiama tai, kas veikia gerai. Meras turi išlaikyti dabartines funkcijas – būti tarybos pirmininku, miesto ar rajono vadovu ir būti renkamas tiesiogiai“, – pabrėžė Seimo narys E. Sabutis.

Parengta pagal Seimo informacijos ir komunikacijos departamento inf.